

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยนอกจากจะมีความสำคัญในฐานะแสดงภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ของชาติไทยแล้วคนไทยยังใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสาร ในการประกอบหน้าที่การงาน ในการศึกษาเล่าเรียนและในการดำเนินชีวิตประจำวัน ด้วยความสำคัญดังกล่าวข้างต้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดให้มีการเรียนการสอนภาษาไทยตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยกำหนดคุณภาพการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้หลายประการ ที่สำคัญคือนักเรียนต้องมีความรู้ในเรื่องหลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรมและสามารถใช้ทักษะทางภาษาไทยได้แก่ ทักษะการฟัง การดู การพูด การอ่านและการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในสภาพความเป็นจริงปรากฏว่ามีนักเรียนจำนวนมากยังขาดความสามารถทางด้านการใช้ทักษะทางภาษา ได้แก่ ทักษะการฟัง การดู การพูด การอ่านและการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน(Ordinary National Education Test) หรือที่เรียกว่า การทดสอบโอเน็ต ในวิชาภาษาไทย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2548-2552 พบว่า คะแนนเฉลี่ยนักเรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยเอื้อมพร หลินเจริญ และคณะ(2552) วิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบโอเน็ตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ พบว่าเกิดจากสาเหตุสำคัญ ดังนี้ 1) การเห็นความสำคัญของการสอบ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่เห็นความสำคัญของการสอบ จึงไม่ได้ใช้ศักยภาพอย่างเต็มความสามารถในการทำข้อสอบ 2) นโยบายของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้เน้นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทั้งโรงเรียน 3) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็กขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ส่งผลให้คะแนนสอบโอเน็ตต่ำกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ 4) การเข้าถึงข้อมูลของครูในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนในการเข้าสอบโอเน็ตมีการเข้าถึงข้อมูลน้อย 5) พฤติกรรมการสอนของครู ครูสอนเน้นบรรยายและท่องจำ วิธีสอนของครูไม่หลากหลาย ขาดสื่อและวัสดุอุปกรณ์ช่วยสอน 6) ระดับความยากของข้อสอบ ครูและนักเรียนคิดว่าข้อสอบยากเกินไป 7) ช่วงเวลาในการสอบและการแจ้งผลการสอบล่าช้า ทำให้นำไปพัฒนานักเรียนไม่ทันการ 8) คุณวุฒิของครูไม่ตรงตามสาระการสอน/ครูไม่ครบตามกลุ่มสาระ ผู้บริหารโรงเรียนจึงให้ครูที่จบวิชาเอกอื่น

มาสอนแทน และ 9) ภาระงานของครูมีมาก จึงไม่มีเวลาทุ่มเทกับงานพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ และจากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของ พิมพ์ประภา อรัญมิตร(2552) พบว่า ปัจจัยระดับนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ได้แก่ ความถนัดทางการเรียนด้านภาษา (APTI) ความรู้พื้นฐานเดิม(BACK) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (AMO) เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย(ATTL) พฤติกรรมการเรียน(BEH) ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียน(PSUP) และอัตมโนทัศน์(SC) ปัจจัยระดับห้องเรียนที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยคือ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน(ACA) คุณภาพการสอน(QUA) และบรรยากาศในชั้นเรียน(ENV) นอกจากนี้อรุณี ราชพัฒน์ (2555) ได้ศึกษา “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน:การวิเคราะห์พหุระดับ” ผลการวิเคราะห์พหุระดับพบว่าปัจจัยระดับนักเรียนคือเจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจในการเรียน และพฤติกรรมการเรียน ปัจจัยระดับห้องเรียน คือ คุณภาพการสอนและบรรยากาศในห้องเรียน และปัจจัยระดับโรงเรียน คือ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ และเจตคติต่อการบริหารงาน

จากงานวิจัยของพิมพ์ประภา อรัญมิตร (2552) และอรุณี ราชพัฒน์ (2555) ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจคือปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยน่าจะมาจากปัจจัยระดับโรงเรียน ปัจจัยระดับห้องเรียน และปัจจัยระดับนักเรียน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวน่าจะเชื่อมโยงกับคะแนนสอบโอเน็ตกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งผลการสอบของนักเรียนจะได้คะแนนดีหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนที่ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยประสบความสำเร็จเพื่อรับโล่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ คือ คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต้องมากกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้เครือข่ายครูภาษาไทยกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 มีนโยบายคัดเลือกครูภาษาไทยดีเด่นเพื่อรับโล่เชิดชูเกียรติครูภาษาไทยจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีเกณฑ์ คือครูต้องมีความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะศึกษาปัจจัยใด มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับภูมิหลังของครู

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้ปกครอง และปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ปัจจัยด้านระยะเวลาปฏิบัติสอนและปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน
2. ตัวแปรตามคือ ความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

นิยามศัพท์

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา หมายถึง การที่นักเรียนทำคะแนนสอบโอเน็ตกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 45 คะแนน ซึ่งใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยสอบโอเน็ตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่คะแนน 45

2. ปัจจัย หมายถึง ตัวแปรด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านนักเรียน ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนจากผู้ปกครอง และด้านระยะเวลาปฏิบัติงาน ด้านการจัดการเรียนการสอน

2.1 ด้านนักเรียน หมายถึง การแสดงความชอบ ความสนใจ ความมุ่งมั่น การตั้งใจทำกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งการส่งการบ้านตรงเวลาและศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้านภาษาไทย นอกเหนือจากที่ได้รับมอบหมายจากครู

2.2 ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่สนับสนุนการทำงานของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในด้านการจัดครูที่ชำนาญเข้าสอน จัดชั่วโมงเรียนที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา การสนับสนุนสื่อและเอกสารการสอน การสนับสนุนการจัดทำโครงการ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน และการวัดผล ทั้งนี้ตามการรับรู้ และความคิดเห็นของครูผู้สอน

2.3. ด้านการสนับสนุนจากผู้ปกครอง หมายถึง พฤติกรรมของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการให้ความร่วมมือกับโรงเรียนให้นักเรียนทำกิจกรรมของโรงเรียนและช่วยแนะนำการทำกรบ้าน การทำชิ้นงานในวิชาภาษาไทยทั้งนี้ตามการรับรู้ และความคิดเห็นของครูผู้สอน

2.4. ด้านระยะเวลาปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.5 ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมของครูในการวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเลือกวิธีสอน การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและพัฒนานักเรียนการจัดบรรยายภาคส่งเสริมการเรียนรู้ การเป็นกัลยาณมิตรกับนักเรียน ทั้งนี้ตามการรับรู้ และความคิดเห็นของครูผู้สอน

ประโยชน์ที่ได้รับ

ข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัยที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่อไปนี้

1. สถาบันผลิตครู สามารถนำข้อมูลจากงานวิจัยเรื่องนี้ มากำหนดนโยบายการผลิตครูภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การผลิตครูภาษาไทยที่ต้องมีความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนภาษาไทย ความสามารถด้านการวิเคราะห์นักเรียน และวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาภาษาไทย วัยของผู้เรียน รวมทั้งการใช้กลวิธีการสอนที่เหมาะสมกับทักษะทางภาษา และนำผลการเรียนการสอนมาพัฒนานักเรียนและปรับปรุงการเรียนการสอนของครู

2. ครูสภา สามารถนำข้อมูลจากงานวิจัยเรื่องนี้ เช่น เรื่องลักษณะของครูที่จัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ มากำหนดเป็นมาตรฐานวิชาชีพครูภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ผู้บริหารโรงเรียน สามารถนำข้อมูลจากงานวิจัยเรื่องนี้มาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การจัดครูสอนตามความถนัดและเป็นครูที่มีวุฒิภาษาไทยโดยตรง การสนับสนุนการสอนของครูภาษาไทย

4. ครูภาษาไทย สามารถนำข้อมูลจากงานวิจัยเรื่องนี้มาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพ เช่น การจัดกิจกรรมปรับพื้นฐานการเรียนภาษาไทย การจัดกิจกรรมสร้างความรู้สึกรักและหวงแหนภาษาไทย เป็นต้น

5. เป็นข้อมูลสำหรับการแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันภาษาไทย หน่วยงานพิเศษกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อาจนำข้อมูลจากงานวิจัยไปพัฒนางานหรือทำวิจัยต่อยอด

6. เป็นข้อมูลในการปรับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อช่วยให้คะแนนการสอบโอเน็ตของนักเรียนสูงขึ้น

